

Progresjonsplan Vangen Barnehage 2023-2024

Fagområde:

Kommunikasjon, språk og tekst 1 år

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Barna skal oppleve å bli forstått og lyttet til gjennom kroppslig og verbal kommunikasjon. Benevne hva barna gjør i alle situasjoner. Være lydhøre for barnas kroppslige kommunikasjon Oppmuntre barna til å bruke verbalt eller kroppslig språk.	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelsesanger. • Lese bildebøker • Sangsamlinger • Delta i leken sammen med barna • Samtale om hva som er på bildene i bøker • Rollelek

Fagområde:

Kommunikasjon, språk og tekst 2 år

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Oppmuntre barna til å bruke språket i forskjellige situasjoner. Sette ord på følelser Tilrettelegge for god språkmiljøer. Inviterer til samtaler hvor barna får fortelle. Ansatte tilrettelegger for rollelek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spille spill • Eventyr med konkrete • Lese bildebøker • Sangsamlinger • Dele barnegruppen. • Samtale med barna

Fagområde:

Kommunikasjon, språk og tekst 3-4 år

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Trygge barna i sin språkforståelse, og bruke språket aktivt ovenfor voksne og andre barn	<ul style="list-style-type: none"> • Samlingsstunder • Sangsamlinger • Høytlesing • Språkgrupper i mindre grupper for fremmedspråklige

Fagområde:

Kommunikasjon, språk og tekst 5-6

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Kunne regler for høflighet(dannelse) Å kunne bidra i samtaler (tørre å ta ordet) Øve på å lytte og kunne mota beskjeder de må følge.	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke språket aktivt i samtaler, stille spørsmål som aktiviserer tankene til hva vi skal gjøre eller hva vi har gjort. • Aktiviteter • Rollespill. • Bjørneklubb med førskoleaktiviteter. lese fra bøker med kapitler (mer tekst enn bilder)Lydbøker • Si takk når man får noe, hilse når man kommer og ta farvel når man går.

Fagområde:

Kropp, bevegelse, mat og helse 1 år

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Alle barna skal få mulighet til å være fysisk aktive ute og inne. Hjelpe barna vaske hender Tilby barna et variert kosthold med grønnsaker/ frukt til alle måltider Oppmuntre barna til å smake på maten Utforske Mulighet for kroppslig lek, også inne Vi tilpasser aktivitetene etter barnas premisser slik at de kan oppleve mestring og glede.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utetid • Bruke hele uteområdet • Delta i leken sammen barna • De voksne smaker/spiser maten med barna • Kroppslig lek inne og ute

Fagområde:

Kropp, bevegelse, mat og helse 2 år

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur.

Barnehagen

skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Spise felles måltider Fremme bevegelsesglede Smake på forskjellig mat Kroppslig lek inne Barna øver seg på å gå på do. Vi øver på å spise og drikke selv	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i matlaging • Dele ut matpakker og dekke på • Bevegelsesleker • Varierte bevegelses erfaringer, for eksempel hinderløype

Fagområde:

Kropp, bevegelse, mat og helse 3-4 år

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur.

Barnehagen

skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Tørre å smake, Inspirere til å spise Stopp tegn for egne og andres grenser. Aktiviteter og leker som fremmer kroppsbevissthet Øve seg på å gå på toalettet, slutte med bleie	<ul style="list-style-type: none"> • Spiser i felleskap, velge selv, smøre selv • Øve på å si stopp-vise stopp tegn øve på å respektere stopp hos andre • Hinderløype, gå på turer og frilek ute og inne • Håndvask

Fagområde:

Kropp, bevegelse, mat og helse 5-6 år

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur.

Barnehagen

skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Lære egne grenser, få info om egen kropp og følelsesliv. Bli kjent med nærområde-skog-by Gjennom hele året Blir kjent med egen kropp-utholdenhet- bli sliten- mestringsfølelse Varmmat og smørelunsj Øve på å sette grenser for seg selv å respektere andres grenser, og forskjellighet konflikthåndtering	<ul style="list-style-type: none"> • Samtalegrupper med observasjon. • Faste tur dager • Bevege seg i ulendt terreng, svømming, ski, aking, sykling, • Er med på å velge pålegg, får smake forskjellig mat, baking, mat etter årstid-kultur som jul, påske og samefolkets dag. • Smøre selv. Øve på å dele, si stopp,

Fagområde:

Kunst, kultur og kreativitet 1 år

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna skal få erfaring med nye materialer Utforske med sansene Barna får utfolde seg gjennom sang og musikk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Musikk og dans • Ta med naturmateriale inn • Formingsaktiviteter med fokus på prosessen • Sang

Fagområde:

Kunst, kultur og kreativitet 2 år

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna skal kjenne på mestringsglede ved å skape noe</p> <p>Felles formingsprosjekter</p> <p>Tilrettelegge for estetiske erfaringer</p> <p>Kunne benytte seg av nærmiljøets kulturelle tilbud</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formingsaktiviteter • Musikk • Bruke det vi finner ute i naturen • Sang • Besøke biblioteket

Fagområde:

Kunst, kultur og kreativitet 3-4 år

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Inspirerer til bruk av fantasi ved å leke med forskjellige materialer.	<ul style="list-style-type: none"> • Tegning, maling, model-leire, formingsaktiviteter med naturmaterialer og klipping • Juleverksted, påskeverksted • Musikk-lytte-synge- dans-spille instrumenter, • Konstruksjonslek som duplo-lego-plusspluss • Fordypning av temaer fra eventyr som Hakkebakkeskogen

Fagområde:

Kunst, kultur og kreativitet 5-6 år

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Felles opplevelser og inspirere til å skape noe selv, og lære og erfare at det man lager selv er unikt og godt nok.	<ul style="list-style-type: none"> • Klipping med saks, • Besøke kulturminner/museum/parker/kino • Utstilling, kulturuke. • FN -dagen, flagg • 17 mai-

Fagområde:

Natur miljø og teknologi 1 år

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av natur opplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna skal få oppleve å være ute i alle årstidene. Nærhet i naturen Barna skal bli trygge over hele barnehagens uteområde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utetid • Korte turer med vogn

Fagområde:

Natur miljø og teknologi 2 år

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av natur opplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Bli kjent i nærmiljøet Blir kjent med norske dyr Bli kjent med naturen Vi snakker om været	<ul style="list-style-type: none"> • Gå på tur i nærmiljøet • Plukke søppel • Spise matpakke ute • Snakke om været når vi er ute eller ser i vinduet

Fagområde:

Natur miljø og teknologi 3-4 år

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av natur opplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Barna skal få en begynnende kjennskap til de ulike årstidene.	<ul style="list-style-type: none"> • Samlinger om de ulike årstidene og dyreliv. • Tur i naturen gjennom de ulike årstidene. • Se etter spor tegn i naturen. • Plukke bær og frukt. • Undre seg over naturen. • Lære barna at det er viktig å ta vare på naturen og rydde opp etter seg.
Barna utforsker naturens mangfold, barna skal oppleve naturen som en arena for lek og læring.	
Barna skal få opplevelser med friluftsliv året rundt.	
Barna skal få en begynnende kjennskap til dyreliv.	
Barna får en begynnende kjennskap til bærekraftig utvikling	

Fagområde:

Natur miljø og teknologi 5-6 år

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av natur opplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Barna blir mere kjent med naturens endringer gjennom de ulike årstidene.	<ul style="list-style-type: none"> • Samlinger om de ulike årstidene og dyreliv. • Tur i naturen gjennom de ulike årstidene. • Se etter spor-tegn i naturen. • Plukke bær og frukt. • Undre seg over naturen. • Lære barna at det er viktig å ta vare på naturen og rydde opp etter seg. • Plukke søppel i nærmiljøet. • Snekre fuglekasse
Barna utforsker naturens mangfold, barna skal oppleve naturen som en arena for lek og læring.	
Barna skal få opplevelser med friluftsliv året rundt.	
Barna skal få en begynnende kjennskap til dyreliv.	
Barna får en begynnende kjennskap til bærekraftig utvikling	

Fagområde:

Antall, rom og form 1 år

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Oppdage matematiske figurer Undre oss sammen med barna	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge med klosser • Bruke matematiske former i lek • Hinderløype

Fagområde:

Antall, rom og form 2 år

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Sette ord på geometriske figurer Vi øver på å telle Undre oss sammen med barna	<ul style="list-style-type: none"> • Forskjellige konstruksjonsleker • Se i tallbøker sammen med barna • Telle før vi synger

Fagområde:

Antall, rom og form 3- 4 år

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper Få kjennskap til ukedagene og årstider. Få en begynnende kjennskap til de ulike formene.	<ul style="list-style-type: none"> • Hinderløype hvor vi får inn ulike matematiske begreper. • Snakke og synge om ukedagene i samling. • Snakke om årstider. • Gå på form-jakt • Spille spill

Fagområde:

Antall, rom og form 5-6 år

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper Få kjennskap til ukedagene, måneder og de ulike årstidene. Få en mere kjennskap til de ulike formene. Kunne telle til 10 eller mer. Kjenne til navnet sitt. Kjenne til symboler på en terning.	<ul style="list-style-type: none"> • Hinderløype hvor vi får inn ulike matematiske begreper. • Synge og snakke om ukedagene. • Bruke årsoversikt for å vise de ulike årstider og måneder. • Gå på formjakt • Spille terningspill • Spille spill med ulike former

Fagområde:

Etikk, religion og filosofi 1 år

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Vi respekterer hverandre Ansatte er rollemodeller for barna Barna skal oppleve å være en del av felleskapet	<ul style="list-style-type: none"> • Spille musikk fra egen og andre kultur • Markere forskjellige høytider, fra forskjellige kulturer

Fagområde:

Etikk, religion og filosofi 2 år

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Vi respekterer hverandre Vi undrer oss over filosofiske spørsmål	<ul style="list-style-type: none"> • Samlingsstund (Snakke om hvordan vi skal være mot hverandre) • Lese bøker • Se på bilder • Lytte til musikk • Marker forskjellige høytider, fra forskjellige kulturer

Fagområde:

Etikk, religion og filosofi 3-4 år

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna får innsikt i og lærer om hvor tradisjoner / høytider kommer fra.</p> <p>Barna får innsikt i religion og livssyn representert i barnehagen</p> <p>Barna oppmuntres til å vise respekt og solidaritet overfor andre.</p> <p>Utvikle toleranse og respekt for hverandre.</p> <p>Barna får erfaringer med at forskjellighet og uenighet er ok.</p> <p>Barna får innsikt i at andre barn opplever verden på en annen måte enn deg selv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Snakke og lese om hvorfor vi feirer de ulike høytidene. • Hjelp barna i å utvikle vennskap. • Vise respekt for hverandre • Samling om de ulike høytidene • Utvikle evne til å selv løse konflikter. • Undring over livet samtale og filosofere over grunnleggende spørsmål. • Lære å spørre om hjelp og vente på tur. • Samlinger om vennskap.

Fagområde:

Etikk, religion og filosofi 5-6 år

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna får innsikt i og lærer om hvor tradisjoner / høytider kommer fra.</p> <p>Barna får innsikt i religion og livssyn representert i barnehagen</p> <p>Barna oppmuntres til å vise respekt og solidaritet overfor andre.</p> <p>Utvikle toleranse og respekt for hverandre.</p> <p>Barna får erfaringer med at forskjellighet og uenighet er ok.</p> <p>Barna får innsikt i at andre barn opplever verden på en annen måte enn deg selv.</p> <p>Barna lære å inngå kompromiss.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Snakke og lese om hvorfor vi feirer de ulike høytidene. • Hjelp barna i å utvikle vennskap. • Vise respekt for hverandre • Samling om de ulike høytidene • Utvikle evne til å selv løse konflikter. • Undring over livet samtale og filosofere over grunnleggende spørsmål. • Konflikthåndtering • Samlinger om vennskap.

Fagområde:
Nærmiljø og samfunn 1 år

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
Gjøre barna kjent med nærmiljøet Gjøre barna kjent og trygge i og rundt barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> • Korte turer i området i rundt eller i barnehagen • De ansatte hjelper barna i konflikter

Fagområde:
Nærmiljø og samfunn 2 år

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Barna skal bli en del av et fellesskap og lære seg å måtte ta hensyn til hverandre</p> <p>Bli kjent med samfunnet gjennom markeringer/aktiviteter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Markere samefolkets dag og 17.mai • Øve på konflikthåndtering

Fagområde: Nærmiljø og samfunn 3-4 år

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Bli kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner. Få kjennskap til samisk kultur. Kjennskap til andre minoritetsgrupper som er representert i barnehagen. Barna dannet en bevissthet rundt at de er en del av et fellesskap. Få kjennskap til ulike steder i nærmiljøet. Medvirkning i egen hverdag. Gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Markere samefolkets dag • Lekegrupper • Gå tur i nærmiljøet • Barna er delaktig i planleggingen av hverdagen. • Markere FN dagen.

Fagområde: Nærmiljø og samfunn 5-6 år

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene

Mål	Forslag til konkrete aktiviteter
<p>Kjenne til kongen og statsminister, og ordfører i lørenskog Kjenne til forskjellige familieforhold- to hjem- to mødre/to fedre. Barnekonvensjonen.</p> <p>Snakker om nåtid og gamledager/lokalhistorie-rollemodeller-mor/far, likestilling, Øve på å se konsekvenser av egen handling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke litteratur som Brillebjørn, nasjonaldag 17 mai, Samefolkets dag 6. februar: spise reinsdyrkjøtt, lavvo, lassokast, joik • Bli kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer • Samefolkets dag, temadag om gamledager/kle seg ut som de gjorde før, Losby gods og Olavskilden, • gravrøysene • Kardemommeloven.